

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **M. V.**, zastoupeného JUDr. Jiřím Oblukem, advokátem se sídlem Nádražní 213/10, Ostrava, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 11. 2010, č. j. MSK 187478/2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 7. 2014, č. j. 58 A 5/2011 - 88,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 7. 2014, č. j. 58 A 5/2011 - 88, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Magistrát města Ostravy, odbor dopravně správních činností (dále též „správní orgán prvního stupně“), vydal dne 11. 8. 2010 rozhodnutí č. j. SMO/216684/10/DSC/Krp, sp. zn. S-SMO/083777/10/DSC/23, jímž uznal žalobcem vinným ze spáchání přestupku podle § 22 odst. 1 písm. h) a § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „přestupkový zákon“). Měl se jej dopustit tím, že dne 21. 4. 2009 v 7 hodin si při řízení horského jízdního kola na ulici Dr. Martíňka v Ostravě – Hrabůvce nepočínal dostatečně opatrně a při přejíždění z pravého do levého jízdního pruhu ohrozil a omezil řidiče V., který v tomtéž směru řídil motocykl, natolik, že došlo k vzájemnému střetu. Srážkou došlo ke zranění motocyklisty a vzniku hmotné škody nepřevyšující částku 100.000 korun. Tímto jednáním žalobce porušil § 12 odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“), a naplnil tak skutkovou podstatu ve smyslu výše citovaných ustanovení přestupkového zákona. Podle § 22 odst. 4 přestupkového zákona mu byla udělena pokuta ve výši 25.000 korun.

[2] K odvolání žalobce žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím změnil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně tak, že text výroku začínající slovy: „*ve věci náhrady škody*“ a končící slovy: „*s jeho nárokem na náhradu škody na soud*“ nahradil takto: „*ve věci náhrady škody*,

uplatněné poškozeným panem Bc. V. V., nar. X., bytem O., J. 196/37, správní orgán nerozhodl a odkazuje poškozeného s jeho nárokem na náhradu škody na soud.“ Ve zbytku napadené rozhodnutí potvrdil.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Ostravě. Namítal porušení procesních ustanovení o dokazování. Rozhodnutí obou správních orgánů vychází ze znaleckého posudku č. 53-09 ze dne 3. 8. 2009, vypracovaného Ing. Škanderou ve věci provedení analýzy nehodového děje pro účely trestního řízení a jeho doplňku ze dne 23. 11. 2009 (dále souhrnně „znalecký posudek Ing. Škandery“). Ten však nebyl vyhotoven v rámci správního řízení, nýbrž byl pořízen orgány činnými v trestním řízení. Došlo k porušení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), protože správní orgán nepostupoval tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neboť znalecký posudek byl vypracován na podkladě zjevně nesprávně zaměřených a zakreslených brzdných a dřecích stop, a tyto závady i přes návrh žalobce neodstranil revizním posudkem. V důsledku vadně provedeného dokazování pak žalovaný z provedených důkazů vyvodil nesprávné právní závěry, že se žalobce dopustil přestupku ve smyslu § 22 odst. 1 písm. h) a l) přestupkového zákona. Správní orgány v rozporu s § 56 správního řádu nerozhodly o ustanovení znalce za účelem vypracování znaleckého posudku k posouzení otázky průběhu dopravní nehody a jejího zavinění, při rozhodování vycházely pouze ze znaleckého posudku pořízeného orgány činnými v trestním řízení. Znalecký posudek Ing. Škandery tak mohl být použit pouze jako listinný důkaz ve smyslu § 53 správního řádu a správní orgány byly povinny hodnotit jej i co do správnosti obsahové stránky, což však podle něj neučinily a pouze převzaly závěry v posudku obsažené. Dále poukázal na skutečnost, že znalec Ing. Škandera byl vyslechnut pouze v procesním postavení svědka podle § 55 správního řádu, a nikoli v postavení znalce podle § 56 správního řádu. Své závěry žalobce podpořil znaleckým posudkem č. 1698/10 ze dne 7. 1. 2011, vypracovaným na objednávku žalobce Ing. Hromjákem (dále jako „znalecký posudek Ing. Hromjáka“).

II. Právní názor krajského soudu

[4] Krajský soud neshledal pochybení v použití znaleckého posudku Ing. Škandery vypracovaného v předchozím trestním řízení v téže věci. Řízení o přestupku před správními orgány je řízení samostatné, zahájené doručením sdělení o zahájení řízení o přestupku, avšak svým způsobem je v předmětné věci navazujícím na předchozí trestní řízení a nevyužití shromážděných důkazů soudem, zejména vypracovaných znaleckých posudků, by bylo ze strany správních orgánů porušení zásady procesní ekonomie i zásady rychlosti řízení dané v ustanovení § 6 správního řádu. Nebylo pochybením, jestliže uvedený znalec byl v přestupkovém řízení slyšen. Nebyl-li ustanoven správním orgánem jako znalec, mohl být vyslýchán Ing. Škandera pouze v postavení svědka.

[5] K námitkám k znaleckému posudku Ing. Škandery, směřujícím zejména k nesprávně zaměřeným stopám v plánu dopravní nehody, shrnul jednotlivá tvrzení znalce k těmto otázkám. Ing. Škandera se v doplňku znaleckého posudku ze dne 17. 3. 2013 pro potřeby řízení před krajským soudem (dále jen „doplňek znaleckého posudku“) přesvědčivě vypořádal s odlišným názorem znalce Ing. Hromjáka, který v podstatě spočíval v tom, že podle znalce byla výchozí rychlost motocyklisty 66 km/hod a při dodržení povolené rychlosti mohl dopravní nehodě zabránit.

[6] K závěru znalce Ing. Hromjáka ohledně možnosti zabránit nehodě při dodržení povolené rychlosti odkázal na § 12 zákona o silničním provozu, podle něhož je za střet zásadně odpovědný řidič přejíždějící z jednoho jízdního pruhu do druhého. V této souvislosti citoval usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 2. 2009, sp. zn. 7 Tdo 38/2009. Při použití analogie pak dospěl

k závěru, že povinnost daná § 12 odst. 5 zákona o silničním provozu je kvalitativně vyšším stupněm povinnosti než je povinnost dodržet limit dovolené rychlosti.

[7] K námitce nepořízení revizního znaleckého posudku uvedl, že je pouze na uvážení správního orgánu, jaké důkazní prostředky ke zjištění stavu věci užije. Dospěl-li správní orgán k závěru, že důkazy, které převzal z předcházející fáze trestního řízení, včetně výslechu svědků jsou dostačující k prokázání skutečného stavu věci, nebyl povinen vyžadovat revizní posudek; žalovaný se touto otázkou ve svém rozhodnutí dostatečně vypořádal.

III. Obsah kasační stížnosti

[8] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Namítal porušení procesních ustanovení o dokazování, a to v řízení před správními orgány i před krajským soudem. Správní orgány vycházely ze závěrů znaleckého posudku ze dne 3. 8. 2009 a jeho doplňku ze dne 23. 11. 2009 (dále jen „znalecký posudek“), vypracovaných znalcem Ing. Škanderou, pořízených orgány činnými v trestním řízení. Tyto však nebyly opatřeny jako důkazy a provedeny v souladu se správním řádem. Znalecký posudek nebyl pořízen postupem upraveným v § 56 správního řádu, a proto nemohl být pořízen jako důkaz znaleckým posudkem ve smyslu tohoto ustanovení, ale pouze jako důkaz listinný ve smyslu § 53 správního řádu. Podle stěžovatele nemůže vyhotovení znaleckého posudku zbavit správní orgán povinnosti stanovené v § 56 správního řádu, protože tento předpis nepřipouští možnost použití znaleckého posudku vyhotoveného v trestním řízení namísto řádného přibrání znalce. Krajský soud nesprávně upřednostnil zásadu procesní ekonomie před zásadou spravedlivého procesu garantovanou ústavním pořádkem, jestliže stejně jako žalovaný tvrdí, že ustanovení nového znalce by bylo v rozporu se zásadou procesní ekonomie a zásadou rychlosti řízení. Podle stěžovatele však nelze s poukazem na zásady správního řízení ospravedlňovat nedodržení procesních pravidel upravujících důkazní řízení. V této souvislosti odkazuje na náleží Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2011, sp. zn. III. ÚS 190/01. Uvádí, že povinnost správního orgánu postupovat v souladu s ustanoveními upravujícími dokazování ve správním řízení je jednou z nejdůležitějších složek práva na spravedlivý proces a zásadně není možné připustit, aby byl účastník na tomto právu zkrácen s poukazem na rychlost správního řízení.

[10] Dále stěžovatel namítal, že znalecký posudek byl vypracován na základě vadně zaměřených a zakreslených stop dopravní nehody, neboť znalec vycházel z plánu dopravní nehody, v němž jsou nesprávně zakresleny stopy dopravní nehody. Plán dopravní nehody vyhotovený Policií České republiky je v rozporu s protokolem o nehodě nebo s fotografiemi ponehodových stop, přičemž odkazuje na popis konkrétních vad uvedený ve správní žalobě. Tyto nedostatky jsou podle stěžovatele zcela zjevné a rozpoznatelné i pro laika, nepochybně tedy i pro správní orgány.

[11] Pro prokázání svých tvrzení navrhl výslech svědka Picucha a vypracování revizního znaleckého posudku. Správní orgány se však nijak nezabývaly zkoumáním správnosti závěrů znaleckého posudku a nekriticky je přijaly s odůvodněním, že nebyly účinně zpochybněny a správní orgán je považuje za přesvědčivé. Žalovaný pak v rozporu se zásadou hospodárnosti zakotvenou v § 6 odst. 2 správního řádu uvedl, že stěžovatel si měl na vlastní náklady zajistit vypracování znaleckého posudku a navrhnout jej k provedení jako důkaz. Stěžovateli proto nezbylo než si opatřit na své náklady znalecký posudek Ing. Hromjába, přičemž odkazuje na část

správní žaloby, v níž konstatuje závěry obsažené v tomto posudku. Krajský soud nevyhověl návrhu stěžovatele na vyslechnutí Ing. Hromjáka jako svědka, protože měl za to, že správní spisy vč. trestního spisu a znaleckého posudku Ing. Škandery mají dostatečnou vypovídací hodnotu. Podle stěžovatele tak znalec Ing. Hromják neměl možnost obhájit či blíže osvětlit závěry jím vypracovaného znaleckého posudku.

[12] Podle stěžovatele správní orgány postupovaly v rozporu se zásadou zakotvenou v § 3 správního řádu a nepostupovaly tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Důvodné pochybnosti spatřuje v nesprávných podkladech, z nichž vycházel znalec Ing. Škandera, a dále ze skutečnosti, že oba účastníci nehody nesouhlasí s návrhem, na jehož základě byl vyhotoven plán nehody, a z výsledku svědka Piecucha. Tyto pochybnosti by podle něj byly rozptýleny vypracováním revizního znaleckého posudku, který by postavil najisto odlišné názory znalců a objektivně by je posoudil.

[13] Doplněk znaleckého posudku Ing. Škandery vyžádaný krajským soudem podle stěžovatele není objektivní, protože z povahy věci je zřejmé, že osoba, která znalecký posudek vyhotovila, za ním vždy bude stát a obhajovat jej. Poukázal na nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 299/06. Vytýká správním orgánům, že nepostupovaly v souladu s tímto rozhodnutím a nehodnotily věcnou správnost znaleckého posudku, avšak pouze slepě převzaly závěry v něm obsažené.

[14] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Kasační stížnost je přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[16] Kasační stížnost je důvodná.

[17] Nejvyšší správní soud pro přehlednost strukturoval odůvodnění následujícím způsobem: nejprve se zabýval otázkou zákonnosti převzetí znaleckého posudku vypracovaného v trestním řízení pro přestupkové řízení (IV.A). Následně se věnoval námitkám ve vztahu k nevypracování revizního znaleckého posudku v řízení o přestupku (IV.B), závěrem námitkám k dokazování v řízení před krajským soudem (IV. C).

IV.A Zákonnost převzetí znaleckého posudku vypracovaného v trestním řízení pro přestupkové řízení

[18] Podle § 50 odst. 1 správního řádu mohou být podklady pro vydání rozhodnutí „zejména návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známé.“

[19] Podle § 51 odst. 1 správního řádu „k provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek.“ Správní orgán je tedy oprávněn užít jakéhokoli důkazního prostředku, který je vhodný ke zjištění stavu věci a který je získán v souladu se zákonem.

[20] V posuzovaném případě byl znalec Ing. Škandera přibrán do trestního řízení opatřením Policie České republiky podle § 105 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Dne 13. 8. 2009 vyhotovil tento znalec posudek č. 53-09 ve věci provedení analýzy nehodového děje pro účely trestního řízení. Na výzvu Okresního soudu v Ostravě vypracoval též znalec doplněk posudku ze dne 9. 12. 2009. Těmito znaleckými posudky byl proveden v trestním řízení důkaz, uvedený znalec byl u hlavního líčení vyslechnut. Následně Okresní soud v Ostravě usnesením ze dne 28. 1. 2010, č. j. 9 T 203/2009 - 181, rozhodl o postoupení trestní věci k projednání Magistrátu města Ostravy, protože se nejedná o trestný čin, avšak žalovaný skutek by mohl být posouzen jako přestupek.

[21] Mohou-li být podle § 50 odst. 1 správního řádu podklady pro vydání rozhodnutí podklady od jiných orgánů veřejné moci (tedy nepochybně i od Policie České republiky či okresního soudu rozhodujícího v trestní věci), lze nepochybně dospět k závěru, že důkazní prostředky opatřené v souladu se zákonem v trestním řízení jsou důkazními prostředky, kterými lze provést důkaz v následném správním řízení.

[22] K možnosti správního orgánu rozhodovat na základě důkazů provedených v trestním řízení se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 27. 8. 2014, č. j. 1 As 97/2014 - 39, v němž uvedl, že „soublasí se závěrem krajského soudu, podle něž obecně nic nebrání tomu, aby správní orgán, kterému je postoupena věc, v níž bylo původně vedeno trestní řízení, v navazujícím přestupkovém řízení rozhodl na základě důkazů provedených v trestním řízení. Lze předpokládat, že zpravidla bude skutkový stav zjištěný orgány činnými v trestním řízení možno považovat za dostatečný a bylo by nejspodárné a nadbytečné provádět dokazování ve správním řízení opětovně. Samozřejmě nelze vyloučit, že v konkrétních případech bude nutné dokazování doplnit, v nynějším případě však správní orgány neshledaly, že by tomu tak bylo. Obecně není v takovém případě povinen znovu provádět dokazování (či dokazování doplňovat) ani krajský soud při následném přezkumu rozhodnutí správního orgánu, neboť správní soudnictví (byť se v něm uplatňuje zásada plné jurisdikce a soud může za určitých okolností dokazování doplnit) je založeno převážně na kasačním principu. Krajský soud dospěl k závěru, že správní orgány vycházely z dostatečně zjištěného skutkového stavu a tento svůj závěr řádně odůvodnil.“

[23] Možnost využití důkazů získaných v trestním řízení i v řízení vedeném správním orgánem ostatně připustil Nejvyšší správní soud i ve svých rozsudcích ze dne 30. 1. 2008, č. j. 2 Afs 24/2007 - 119, a ze dne 22. 7. 2009, č. j. 1 Afs 19/2009 - 57. Přesto, že se uvedené rozsudky vztahují k řízení daňovému a k odlišné skutkové situaci, přisvědčují závěru, že obecně je možné ve správním řízení použít jako podklad rozhodnutí i důkazy získané v souladu se zákonem v řízení trestním.

[24] V posuzované věci navíc nedošlo k pouhému převzetí skutkových zjištění z důkazů provedených v předchozím trestním řízení. Znalecký posudek Ing. Škandery byl v přestupkovém řízení znovu proveden, účastníkům byl jeho obsah prokazatelně znám a při ústním jednání dne 24. května 2010 byl k doplnění svého posudku Ing. Škandera vyslechnut. Stěžovatel měl možnost klást Ing. Škanderovi otázky a k jeho posudku i výpovědi se vyjádřit, což také opakovaně činil. Proto se zde také neuplatní závěry Ústavního soudu vyslovené ve stěžovatelem nepřesně citovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2001, sp. zn. III. ÚS 190/01.

[25] Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje se závěry krajského soudu, který neshledal pochybení v rozhodování správních orgánů na základě znaleckého posudku opatřeného v trestním řízení. Námitka stěžovatele je proto nedůvodná.

IV.B Nemypracování revizního znaleckého posudku v přestupkovém řízení

[26] Podle § 52 správního řádu jsou účastníci řízení „povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci.“

[27] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že má-li správní orgán za to, že byl dostatečně zjištěn skutkový stav, není jeho povinností provést každý navržený důkaz. Rozhodnutí o tom, které z navržených důkazů provede, však není věcí libovůle správního orgánu. Správní orgán je povinen odpovědně vážit, které důkazy je třeba provést, zda je potřebné stav dokazování doplnit a posuzovat důvodnost návrhů stran na doplnění dokazování. Pokud některé z navržených důkazů neprovede, musí přesvědčivě zdůvodnit, proč se tak stalo (srov. rozsudky ze dne 13. 11. 2009, č. j. 5 As 29/2009 - 48 či ze dne 19. 1. 2010, č. j. 2 As 54/2009 - 56).

[28] Námitky stěžovatele ve vztahu k znaleckému posudku Ing. Škandery směřovaly zejména k podkladům týkajícím se místa dopravní nehody. Žalovaný ve svém rozhodnutí tyto podklady (náčrtek, plánek místa dopravní nehody, protokol o nehodě v silničním provozu) k odvolacím námitkám stěžovatele přezkoumal. Uvedl, že v posuzovaném případě náčrtek, sloužící jako podklad pro zpracování plánu obsahuje náležitosti, které lze přezkoumat a na jejichž základě lze vypracovat plánek místa nehody. Na náčrtek pak navazuje plánek obsahující stopy zjištěné policejním orgánem na místě nehody. Spisová dokumentace dále obsahuje náčrty, vycházející ze zpracovaného plánu, v nichž stěžovatel a řidič motocyklu V. určili způsob jízdy a místo střetu. Vzhledem k rozporu mezi jejich tvrzeními byl proveden důkaz znaleckým posudkem, který měl z technického hlediska podat odpověď na průběh a mechanismus dopravní nehody a odstranit rozporná tvrzení stěžovatele ve vztahu k místu střetu, které nejprve na místě označil a posléze popřel.

[29] Žalovaný se neztotožnil s argumentem správního orgánu prvního stupně, který odmítl návrh na vypracování revizního znaleckého posudku s odkazem na rychlost a hospodárnost řízení o přestupku. Podle žalovaného však zcela správně nelze tyto povýšit nad zjištění stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Žalovaný se však zabýval otázkou, co by měl revizní znalecký posudek řešit a zejména z jakých stop by měl vycházet, jestliže nebyly zjištěny jiné než na místě zdokumentované stopy, přičemž k těmto se znalec vyjádřil. Stěžovatel sice prohlásil stopy na místě nehody za nesprávně zakreslené, tato svá tvrzení však prokazatelným způsobem nepodpořil. Ustanovený znalec Ing. Škandera vypracoval posudek na základě stop, jež byly zjištěny na místě, přičemž vyloučil stopy č. 4 a č. 7, které podle něj neodpovídaly realitě, a proto je ve výpočtu nepoužil. Podrobně vysvětlil technickou přijatelnost označeného místa střetu ve vztahu k zjištěným stopám na vozovce. Žalovaný dospěl k závěru, že znalecký posudek Ing. Škandery lze přijmout jako plnohodnotný důkaz a neakceptoval návrh stěžovatele na vypracování revizního znaleckého posudku.

[30] Lze uzavřít, že žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí objasnil svůj postup a úvahu, proč nepřistoupil k provedení důkazu revizním znaleckým posudkem. Správnost a úplnost skutkových zjištění však měl s ohledem na zásadu plné jurisdikce ovládající správní soudnictví následně samostatně a nezávisle hodnotit krajský soud. Posouzení tohoto hodnocení je obsahem následující části odůvodnění.

IV. C Námitky k dokazování v řízení před krajským soudem

[31] Další námitky stěžovatele směřovaly k dokazování, resp. zjišťování skutkového stavu krajským soudem. Stěžovatel navrhl, aby u nařízeného jednání před krajským soudem byli vyslechnuti znalci Ing. Škandera a Ing. Hromják, jehož posudek přiložil k žalobě, a dále policista Škrabánek, který na místě nehody vyhotovil náčrt místa události. Protože krajský soud návrhu nevyhověl, podle stěžovatele znalec Ing. Hromják neměl možnost obhájit či blíže vysvětlit své závěry, a to i s ohledem na doplněk znaleckého posudku vypracovaný Ing. Škanderou.

[32] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu ověřil, že stěžovatel k žalobě připojil znalecký posudek vypracovaný Ing. Hromjákem, který provedl novou analýzu nehodového děje a dospěl k odlišným závěrům ohledně průběhu nehody než znalec Ing. Škandera, podle kterého stěžovatel mohl nehodě zabránit, pokud by při přejezdění do jízdního pruhu dbal zvýšené opatrnosti, oproti tomu motocyklista, jedoucí rychlostí 53,2 km/hod, nehodě nebyl schopný zabránit. Podle znalce Ing. Hromjáka byla rychlost motocyklisty 66 km/hod a dotýčný by nehodě mohl zabránit, pokud by jel přiměřenou rychlostí, oproti tomu stěžovatel střetu z technického hlediska zabránit nemohl.

[33] Krajský soud při jednání provedl důkaz znaleckým posudkem Ing. Hromjáka, současně však již dříve nechal Ing. Škanderu, aby se k tomuto posudku písemně vyjádřil. K provedení navržených důkazů výslechem navržených osob nepřistoupil, v odůvodnění rozsudku pak uvedl, že tak učinil na základě závěru, že správní spisy včetně trestního soudního spisu a znaleckého posudku Ing. Škandery mají dostatečnou vypovídací hodnotu.

[34] Obecně platí, že řízení ve správním soudnictví, a stejně tak i dokazování v tomto řízení, je ovládáno zásadou kontradiktornosti, jež však platí ve vztahu k účastníkům, nikoli znalcům. Stěžovatel měl možnost se k doplnku znaleckého posudku vyjádřit a jeho práva tak byla zachována.

[35] Je však na místě posoudit, zda krajský soud dostatečně a řádně objasnil skutkový stav. Podle § 52 odst. 1 s. ř. s. „*soud rozhodne, který z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné.*“ Soud tedy disponuje diskrečí, zda důkazní prostředky navržené účastníky řízení při ústním jednání provede, nebo zda je jejich provedení nadbytečné a pro posouzení věci nepodstatné. Případné odmítnutí provedení důkazního prostředku však musí soud v rozhodnutí přezkoumatelným způsobem odůvodnit. Ustanovení § 77 s. ř. s. pak zakládá nejen pravomoc soudu dokazováním upřesnit, jaký byl skutkový stav, ze kterého správní orgán ve svém rozhodnutí vycházel, ale také pravomoc dalšími důkazy provedenými a hodnocenými nad tento rámec zjistit nový skutkový stav jako podklad pro rozhodnutí soudu v rámci plné jurisdikce. Přitom soud zvažuje rozsah doplňování dokazování tak, aby nenahrazoval činnost správního orgánu. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 5 Afs 147/2004).

[36] K § 77 odst. 2 větě první s. ř. s. se Nejvyšší správní soud vyjádřil rovněž v rozsudku ze dne 28. 3. 2007, č. j. 1 As 32/2006 - 99, v němž uvedl, že „*tato procesní úprava je faktickou transpozicí požadavku tzv. „plné jurisdikce“, coby atributu práva na spravedlivý proces, dovozovaného judikaturou Evropského soudu pro lidská práva z obsahu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (ve Sbírce zákonů publikované pod č. 209/1992 Sb.). Tento požadavek lze stručně vyjádřit tak, že soud při svém rozhodování nesmí být omezen ve skutkových otázkách jen tím, co zde našel správní orgán, a to ani co do rozsahu provedených důkazů, ani jejich obsahu a hodnocení ze známých hledisek závažnosti, zákonnosti a pravdivosti. Soud tedy zcela samostatně a nezávisle hodnotí správnost a úplnost skutkových zjištění učiněných správním orgánem a zjistí-li přitom skutkové či (procesně) právní vady, může reagovat jednak tím, že uloží správnímu orgánu jejich odstranění, nabrání či doplnění, nebo tak učiní sám. (...) Proto v případě*

důkazů provedených soudem musí být zejména respektován požadavek výše již zmiňovaného § 75 odst. 1 s. ř. s., a nově prováděné dokazování tedy vždy musí směřovat výlučně k osvědčení skutkového stavu v době rozhodování správního orgánu; ke skutkovým novotám se zásadně nepřiblíží. Pokud jde o důkazy provedené již v rámci správního řízení, zde je nutné respektovat převážně uplatňovaný kasační princip soudního řízení vedeného dle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s.“

[37] Ohledně revizních znaleckých posudků Nejvyšší správní soud konstatoval, že jejich vypracování je na místě pouze v případě, že v dané věci existuje více rozdílných znaleckých posudků nebo pokud účastník řízení předloží k důkazu znalecký posudek zpracovaný znalcem mimo řízení, přičemž závěry tohoto znaleckého posudku jsou nesouladné se závěry znalce ustanoveného soudem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 3 Ads 20/2008 - 141).

[38] Obdobně již dříve judikoval také Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 25 Cdo 583/2001, který uvedl, že „*přezkoumání závěrů znaleckého posudku ve smyslu ust. § 127 odst. 2 o. s. ř. dalším posudkem jiného znalce, vědeckého ústavu nebo jiné instituce (tzv. revizní znalecké zkoumání) je namístě tehdy, jestliže znaleckým dokazováním nebyly objasněny všechny skutečnosti potřebné k rozhodnutí ve věci, k nimž je třeba odborných znalostí, popř. jestliže soud má k dispozici dva znalecké posudky s rozdílnými závěry o stejné otázce a pro tyto rozpory, které se nepodařilo v řízení odstranit, nemohou být tyto znalecké posudky podkladem pro rozhodnutí.“*

[39] V posuzovaném případě nechal krajský soud vypracovat znalce Ing. Škanderu doplnění znaleckého posudku, v němž se měl vyjádřit k znaleckému posudku Ing. Hromjáka a námitkám stěžovatele ve vztahu k jím vypracovanému znaleckému posudku. Nesprávně až poté, při jednání, ustanovil Ing. Škanderu znalcem. Podle krajského soudu se Ing. Škandera s odlišným názorem znalce Ing. Hromjáka přesvědčivě vypořádal a krajský soud proto převzal pro své rozhodnutí závěry znalce Ing. Škandery.

[40] Takto nastíněný postup krajského soudu považuje Nejvyšší správní soud za chybný. Předně, z rozhodnutí krajského soudu není zřejmé, zda považoval odlišnosti v závěrech obou znalců za nepodstatné a nespátroval proto mezi znaleckými posudky podstatné rozpory, či zda takové pochybnosti měl, ale odstranil je na základě doplnku znaleckého posudku Ing.Škandery. Tak či onak však byl postup krajského soudu nesprávný.

[41] Měl-li krajský soud pochybnosti o správnosti či úplnosti zjištění skutkového stavu, měl učinit další kroky k jejich odstranění. Přínejmenším bylo namístě vyslechnout k rozdílům v závěrech znaleckých posudků oba jejich zpracovatele, nebo, s ohledem na výše citovanou judikaturu, opatřit revizní znalecký posudek zpracovaný třetím znalcem. Nebylo však možné pokoušet se tyto rozdíly objasnit pouze vyjádřením původního znalce k posudku Ing Hromjáka. Lze přisvědčit stěžovateli, že znalec – autor dřívějšího znaleckého posudku – může mít tendenci hájit správnost závěrů v jím vypracovaném posudku a pochybnost o jeho objektivitě je důvodná.

[42] Pokud však krajský soud nepovažoval zjevné rozdíly v závěrech obou znalců za významné v podstatných otázkách příčin a průběhu nehody, nebylo sice třeba opatřovat revizní posudek, stejně tak ale nebyl dán důvod pro to, aby se krajský soud pokoušel tyto rozdíly objasnit vyjádřením Ing. Škandery k posudku Ing Hromjáka. V odůvodnění svého rozsudku měl krajský soud vycházet ze závěrů obou provedených posudků a měl jednoznačně uvést, proč rozdíly mezi nimi nepovažuje za podstatné pro posouzení věci.

[43] Nejvyššímu správnímu soudu se rozdíl v závěrech obou znalců jeví jako podstatný, a to jak v otázce využitelnosti podkladů pro znalecké zjištění průběhu dopravní nehody,

tak zejména, pokud jde o rychlost jízdy motocyklu a možnost řidiče motocyklu zabránit nehodě. Krajský soud sice uvedl, že pro své rozhodnutí přijal závěr posudku znalce Ing. Škandery, podle něhož řidič motocyklu nebyl schopen nehodě zabránit, přesto se zabýval jízdou motocyklisty nad limit povolené rychlosti, kterou prokazoval stěžovatel posudkem Ing. Hromjáka. Vyslovil závěr, že povinnost daná § 12 odst. 5 zákona o silničním provozu, podle něhož „*přejíždět z jednoho jízdního pruhu do druhého smí řidič jen tehdy, neobroží-li a neomezí-li řidiče jedoucího v jízdním pruhu, do kterého přejíždí; přitom musí dávat znamení o změně směru jízdy*“, je kvalitativně vyšším stupněm povinnosti než je povinnost dodržet limit dovolené rychlosti. Nejvyšší správní soud považuje za vhodné tento závěr korigovat.

[44] Krajský soud ve svém rozsudku citoval usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 2. 2009, sp. zn. 7 Tdo 38/2009, dle něhož „*obecně vzato, je za takový střet zásadně odpovědný řidič, který do křižovatky vjede z vedlejší silnice, neboť jeho povinností je dát přednost v jízdě vozidlům přijíždějícím po hlavní silnici. Samotná okolnost, že řidič, který má přednost v jízdě, jede rychlostí přesahující stanovený limit, nic nemění na povinnosti řidiče přijíždějícího z vedlejší silnice dát přednost v jízdě řidiči přijíždějícímu po hlavní silnici. Přednost řidiče jedoucího po hlavní silnici tedy nezaniká jen v důsledku toho, že tento řidič jede nedovolenou rychlostí. Příčinou střetu pak je skutečnost, že řidič přijíždějící po vedlejší silnici nedal přednost. Překročení dovolené rychlosti řidičem jedoucím po hlavní silnici může mít pouze omezený význam, a to v podstatě jen z hlediska míry následku vzniklého ze střetu, za který ovšem primárně odpovídá řidič vozidla přijíždějícího z vedlejší silnice. Tyto zásady vyplývají z toho, že porovnají-li se povinnosti obou řidičů, je povinnost dát přednost v jízdě kvalitativně vyšším stupněm povinnosti, než je povinnost dodržet limit dovolené rychlosti. Porušení povinnosti dát přednost v jízdě bez dalšího již samo o sobě vede ke zcela bezprostřednímu a reálnému nebezpečí střetu vozidel, protože se vždy týká situace, v níž jde o vztah nejméně dvou vozidel s protínajícím se směrem jízdy. Porušení povinnosti dodržet stanovený rychlostní limit samo o sobě nevede ke vzniku takového nebezpečí a zakládá ho teprve ve spojení s dalšími podmínkami a okolnostmi konkrétní situace v silničním provozu, jakými jsou např. přítomnost dalších účastníků provozu, hustota provozu, viditelnost, přehlednost daného místa či úseku apod.*“

[45] Nutno zdůraznit, že krajský soud citoval pouze část tohoto usnesení. Dále v témž rozhodnutí Nejvyšší soud uvedl, že „*od těchto zásad se lze výjimečně odchýlit, pokud to je odůvodněno jednak extrémní mírou porušení povinnosti řidiče jedoucího po hlavní silnici dodržet stanovený rychlostní limit a jednak tím, že rychlost jízdy řidiče jedoucího po hlavní silnici fakticky znemožní řidiči přijíždějícímu po vedlejší silnici splnění povinnosti dát přednost. Jde o to, že jen v důsledku vysoké rychlosti vozidla jedoucího po hlavní silnici řidič vozidla přijíždějícího po vedlejší silnici i při snaze dát přednost objektivně nemůže bezpečně provést jízdní manévry spočívající v projetí křižovatky. Typickým rysem takové situace je to, že řidič, který jinak je povinen dát přednost v jízdě, jen v důsledku vysoké rychlosti jízdy vozidla, jemuž má dát přednost, uvidí toto vozidlo až v době, kdy již není reálné, aby mu přednost skutečně dal. Zároveň je třeba zdůraznit, že nedání přednosti tu nesmí být důsledkem toho, že řidič přijíždějící po vedlejší silnici pominul nějakou významnou okolnost, kterou mohl běžně vnímat nebo kterou mohl snadno předvídat.*“

[46] Z tohoto rozhodnutí vycházel i Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 20. 12. 2012, č. j. 7 As 91/2012 - 62, dovodil, že „*výjimečně může být příčinou dopravní nehody jednání řidiče vozidla jedoucího po hlavní silnici, a sice tehdy, pokud řidič vozidla jedoucího po hlavní silnici v extrémní míře poruší stanovený rychlostní limit a současně rychlost jízdy vozidla jedoucího po hlavní silnici řidiči vozidla přijíždějícího po vedlejší silnici fakticky znemožní splnění povinnosti dát přednost. Faktické znemožnění splnění povinnosti se musí posuzovat s ohledem na konkrétní poměry místa, v němž ke střetu došlo. Rozhodnými okolnostmi tedy bude zejména to, nakolik jde o místo pro řidiče přijíždějícího po vedlejší silnici přehledné a nakolik mu umožňuje s dostatečným předstihem vidět vozidla přijíždějící po hlavní silnici a zohlednit jejich (případně i výrazně nadlimitní) rychlost.*“

[47] Ve výše citovaných případech se jednalo o najíždění z vedlejší silnice na hlavní, lze však souhlasit s krajským soudem o použitelnosti nastíněných úvah i pro přejíždění z jednoho jízdního pruhu do druhého.

[48] Krajský soud proto v dalším řízení musí především postavit na jisto otázku využitelnosti podkladů pro zpracování znaleckých posudků o příčině a průběhu dopravní nehody a spolehlivě zjistit skutkový stav ohledně těchto okolností. Pokud krajský soud přesvědčivě neodůvodní, proč rozdíly ve znaleckých posudcích nepovažuje za podstatné pro posouzení věci, bude nezbytné provést doplnění skutkových zjištění, které na sporné otázky podá přesvědčivou odpověď. Jednostranné zavinění dopravní nehody stěžovatelem je totiž možné konstatovat pouze v případě spolehlivého zjištění, že mu řidič motocyklu významným porušením stanoveného rychlostního limitu ve smyslu výše citované judikatury obou nejvyšších soudů fakticky neznemožnil splnění povinnosti podle § 12 odst. 5 zákona o silničním provozu.

V. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[49] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů napadené rozhodnutí krajského soudu dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení bude krajský soud postupovat při přezkumu rozhodnutí správního orgánu ve shora naznačeném směru (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), bude tedy třeba, aby dostatečně a řádně zjistil skutkový stav a následně z něj vyhodnotil závěr o zavinění dopravní nehody stěžovatelem. V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2015

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu